शान्तनुः खलु गङ्गां भागीरथीमुपयेमे तस्यामस्य जज्ञे देवव्रतो नाम यमाहुर्भीष्ममिति । १८००

भीष्मः खलु पितुः प्रियचिकीर्षया सत्यवतीं मातरमुदवाहयत् यामाहुर्गन्धकालीमिति ।

तस्यां पूर्व्वं कानीनो गर्भः पराशरा द्वैपायनोऽभवत् । तस्यामेव शान्तनोरन्यौ द्वौ पुत्रौ बभूवतुः ।

विचित्रवीर्य्यश्चित्राङ्गदश्च तयोरप्राप्तयौवन एव चित्राङ्गदो गन्धर्व्वेण हतः विचित्रवीर्य्यस्तु राजासीत् ।

विचित्रवीर्य्यः खलु काशिराजस्यात्मजेऽम्बिकाम्बालिके काशिराजदुहितरावुपयेमे ।

विचित्रवीर्य्यस्त्वनपत्य एव विदेहत्वं प्राप्तः ततः सत्यवत्यचिन्तयन्मा दौष्यन्तावंश उच्छेदं व्रजेदिति । १८०५

सा द्वैपायनमृषिं मनसा चिन्तयामास । स तस्याः पुरतःस्थितःकिङ्करवाणीति ।

सा तमुवाच भ्राता तवानपत्य एव स्वर्यातो विचित्रवीर्य्यः साध्वपत्यं तस्योत्पादयेति ।

स तथेत्युक्त्वाचीनपुत्त्रानुत्पादयामास । धृतराष्ट्रं पाण्डुं विदुरञ्चेति ।

तत्र धृतराष्ट्रस्य राज्ञः पुत्त्रशतं बभूव गान्धार्य्यां वरदानाद्द्वैपायनस्य ।

तेषां धृतराष्ट्रस्य पुत्त्राणां चत्वारः प्रधाना बभूवुः । दुर्य्योधनो दुःशासनो विकर्णश्चित्रसेनश्चेति । १८१०

पाण्डोस्तु द्वे भार्य्ये बभूवतुः कुन्ती पृथा नाम माद्रीचेत्युभे स्त्रीरत्ने ।

अथ पाण्डुर्मृगयां चरन्मैथुनगतमृषिमपश्यन्मृगयावर्त्तमानं तथैवाद्भुतमनासादितकामरसमतृप्तञ्च बाणेनाजघान ।

स बाणविद्ध उवाच पाण्डुं चरता धर्म्ममिमं येन त्वयाऽभिज्ञेन कामरसस्याहमनवाप्तकामरसो निहतस्तस्मात्त्वमप्येतामवस्था मासाद्यानवाप्तकामरसः पञ्चत्वमाप्स्यसि क्षिप्रमेवेति स विवर्णरूपस्तथा पाण्डुः शापं परिहरमाणो नोपासर्पत भार्य्ये वाक्यं चोवाच ।

स्वचापल्यादिदं प्राप्तवानहं शृणोमि च नानपत्यस्य लोकाःसन्तीति सा त्वं मदर्थे पुत्त्रानुत्पादयेति कुन्तीमुवाच सा तथोक्ता पुत्त्रानुत्पादयामास धर्म्माद्युधिष्ठिरं मारुताद्भीमसेनं शक्रादर्ज्जुनमिति ।

तां संहृष्टः पाण्डुरुवाच दृश्यं ते सपत्न्यनपत्या साध्वस्या अपत्यमुत्पाद्यतामिति । १८१५

एवमस्त्विति कुन्ती तां विद्यां माद्र्याः प्रायच्छत् । माद्र्यामश्विभ्यां नकुलसहदेवावुत्पादितौ ।

माद्रीं खल्वलंकृतां दृष्ट्वा पाण्डुर्भावं चक्रे स तां स्पृष्ट्वैव विदेहत्वं प्राप्तः ।

तत्रैनं चिताग्निस्थं माद्री समन्वारुरोह उवाच कुन्ती यमयोरप्रमत्तया त्वया भवितव्यमिति ।

ततस्ते पाण्डवाः कुन्त्या सहिता हस्तिनपुरमानीय तापसैर्भीष्मस्य विदुरस्य च निवेदिताः । सर्व्ववर्णानाञ्च निवेद्यान्तर्हिता स्तापसा बभूवुः प्रेक्षमाणानांतेषां ।

तच्च वाक्यमुपश्रुत्य भगवतामन्तरीक्षात्पुष्पवृष्टिः पपात देवदुन्दुभयश्च प्रणेदुः ।

प्रतिगृहीताश्च पाण्डवाःपितुर्निधनमावेदयंस्तस्यौर्द्ध्वदेहिकं न्यायतश्च कृतवन्तस्तास्तत्र निवसतः पाण्डवान् बाल्यात्प्रभृति दुर्य्योधनो नामर्षयत् । १८२०

पापाचारो राक्षसीं बुद्धिमाश्रितोऽनेकैरुपायैरुद्धर्तुञ्च व्यवसितो भावित्वाच्चार्थस्य न शक्तास्ते समुद्धर्त्तुं ।

ततश्च धृतराष्ट्रेण व्याजेन वारणावतमनुप्रेषिता गमनमरोचयन् ।

तत्रापि जतुगृहे दग्धुं समारब्धा न शक्ता विदुरमन्त्रितेनेति ।

तस्माच्च हिडिम्बमन्तरा हत्वा एकचक्रां गताः ।